

Pitanja reprodukcije

Preko njih se sadržaji pozivaju iz pamćenja i zahteva reprodukcija naučenog napamet, osim toga proverava se i automatsko rešavanje problema. Na ovaj tip pitanja upućuju npr. tipične formulacije poput „Nabrojte ...“, „Navedite ...“, „Okarakterišite ...“, ili nastavnik pita nešto na osnovu primera.

Pitanja pomoću kojih se ispituju

- pojmovi, definicije činjenice, datumi, imena, događaji;
- klasifikacije, tokovi, obeležja, kriterijumi, procedure, metode;
- pravila, zakonitosti, teorije;
- simboli, grafički prikazi, statistike.

Pitanja razumevanja

Ovde nastavnik zahteva objašnjenja, umrežavanje znanja, prepoznavanje unutrašnje strukture, tumačenja, zaključke, uopštavanja ili nalaženje grešaka. Za ovaj nivo zahtevnosti tipično je npr. zahtevanje poređenja.

Pitanja kod kojih se zahteva

- da se neki slučaj objasni sopstvenim rečima;
- da se simboli, skice, grafički prikazi, statistike pretvore u reči i obrnuto;
- prevođenje jednostavnih tekstova;
- navođenje primera i analogija za neki dati slučaj;
- da se neki slučaj rezimira sopstvenim rečima;
- da se ono najbitnije zabeleži u usmenom i pismenom prikazu.

Pitanja analize

Na ovom nivou treba da se bude u stanju da se konteksti i principi strukturisanja prepoznaju i analiziraju, da se kod fenomena nađu mehanizmi delovanja, da se obrade novi i kompleksni predmeti ili slučajevi, te da se bude u stanju da se iz celine izvuku bitne stavke. Kod ovih pitanja često se kao podsticaj i mogućnost konfrontacije prilažu skice, dijagrami i izveštaji o istraživanjima.)

Pitanja kod kojih se zahteva

- da se slučajevi (činjenice, mišljenja, tvrdnje, podaci, situacije, problemi, rezultati) podele na delove;
- da se utvrde kriterijumi;
- da se razlikuje bitno od nebitnog;
- da se otkriju osobenosti;
- da se pravi razlika između činjenica i mišljenja;
- da se otkriju protivrečnosti;
- da se pravi razlika između konstatacija i zaključaka;
- da se konstatuju greške;
- da se utvrde namere, ideje, misli i osećaji;
- da se slučajevi razlože i uporede pomoću kriterijuma;
- da se izvedu zaključci.

Pitanja sinteze

Njima se testira produktivnost i kreativnost, pri čemu učenik treba da stvori novo, da poveže ono što ranije nije bilo vezano, da objedini delove znanja, da iz opštih zakonitosti nešto konstruiše i da

da predloge za poboljšanja. Moraju da se rešavaju projektni zadaci, te da se izrađuju nacrti za postupanje.

Pitanja koja se svrstavaju u ovaj nivo veoma su kompleksna.

Pitanja kod kojih se zahteva,

- da se predlože različite ideje i predlozi rešenja;
- da se izrade nacrti planova, struktura, podela i šema;
- da se formulišu obrazložene hipoteze, pretpostavke i slutnje;
- da se izvuku originalna i sveobuhvatna uopštavanja.

Pitanja procene

Da bi uspešno rešili ova pitanja, ispitni kandidati moraju da budu u stanju da procenjuju, da dokažu da samostalno razmišljaju, da ostvare konstruktivna postignuća, te da budu u stanju da donesu stručno ispravnu i objektivnu procenu o nekom većem kompleksu sa stanovišta svrsishodnosti, posledica i mogućnosti uopštavanja prikaza. Zahtevaju se dakle sistemska poređenja i procena zasnovana na argumentima.

Podela pitanja po stepenu težine donosi različite prednosti za nastavnika i učenika: ovakav spektar pitanja ispitivaču daje mogućnost da svoj nivo zahteva svesno usmerava, te da time poveća i kvalitet svojih ispita, ili da shodno mogućnosti ispit održi na istom nivou za sve kandidate. Pored toga, poboljšava se sposobnost komunikacije, pošto ispitni kandidat često već po formulacijama može da prepozna na kom od šest nivoa mora da se kreće, a na drugoj strani shodno tome i ispitivač je adekvatno osvešten kod pregledanja i ocenjivanja odgovora. Ako se dakle ispitivač orijentiše prema ovim kategorijama, biće postignuta se veća transparentnost kako za nastavnika, tako i za učenika, pojednostaviće se ocenjivanje, budući da se kriterijumi preko ovog stepenovanja donekle objektivizuju.

Pitanja kod kojih se zahteva

- da se neki slučaj proceni pomoću unutrašnjih (sadržajna i logička ispravnost, doslednost, preciznost, brižljivost) ili spoljnih kriterijuma (norme, vrednosti, ideje);
- da se razmotre alternative i izvrši izbor;
- da se donesu i obrazlože odluke.